

Istorijski pokušaj Brisela da se izbori sa klimatskim promenama već se suočava sa snažnim protivljenjem nekoliko zemalja bloka, jer bi plan doneo domaćinstvima više troškove energije. Sedam zemalja, uključujući Bugarsku, izjasnilo se protiv plana, navodi Financial Times.

Zvaničnici EU rekli su za Financial Times da su pokušaji Evropske komisije da proširi sistem trgovine ugljenikom na sektore ekonomije koji najviše zagađuju, poput automobila i zgrada, izloženi riziku, jer se zemlje protive toj nameri, verujući da će Brisel prisiliti najsiromašnije da plate račun.

Frans Timermans, zadužen za zeleni dogovor u EK, rekao je da su nove mere neophodne. „Naši trenutni instrumenti ne rade dovoljno. Ako se ne borimo protiv klimatske krize, vodićemo ratove za vodu i hranu“, rekao je on.

Brisel je u sredu predstavio 13 zakonodavnih mera osmišljenih da pomognu smanjenju emisije gasova staklene bašte za 55% do 2030. godine i postizanju neto nulte emisije do 2050. godine u poređenju sa nivoima iz 1990. godine.

U središtu strategije je pokušaj proširenja mehanizma EU za određivanje cene ugljenika, poznatog kao Šema trgovanja emisijama, gde kompanije moraju da plate troškove zagađenja. Od svog osnivanja 2005. godine, sistem dozvola bio je ograničen na velike proizvođače energije i zagađujuću industriju, koja je prinuđena da podiže kredite kako bi pokrila troškove svojih emisija.

U poslednjih mesec dana cena ugljenika u EU kretala se oko 55 evra po toni, što je više nego duplo povećanje u odnosu na nivo pre pandemije, jer se trgovci klade da će cena dozvola rasti ako EU želi da ispuni svoje ciljeve u pogledu emisija.

Motivi protivljenja

Financial Times i Gardian tvrde da su se Italija, Francuska, Španija, Irska, Mađarska, Litvanija i Bugarska izjasnile protiv predloga. Pored već pomenutih primedbi, sedam zemalja takođe je izrazilo zabrinutost zbog predloženih promena mehanizma trgovine ugljenikom. Trenutna šema trgovanja emisijama (ETS) trebala bi biti dopunjena prekograničnim porezom na ugljenik (CBT). Plaćaće je uvoznici određene robe ako u zemljama proizvodnje van Unije ne postoje tako stroga ekološka pravila.

Glavni protivnik predloženih ideja je Francuska. Član Evropskog parlamenta Paskal Kanfen, član Evropskog parlamenta i predsednik Odbora za životnu sredinu, rekao je da je fokus poruke pomeren. „Sklon sam da podržim predlog, ali po pitanju CBT-a fokus se promenio i već govorimo o čistom porezu. Šteta“, rekao je za Financial Times.

Zabrinutost u drugoj po veličini ekonomiji EU utemeljena je na gorkom iskustvu iz 2018.

godine i protestima žutih prsluka, kada su izbili protesti zbog predloženog povećanja akciza na gorivo u zemlji. Vlada predsednika Emanuela Makrona podržava ekološke ciljeve unije, ali se izjasnila protiv naglog povećanja cena za krajnje kupace. Francuska će sledeće godine preuzeti predsedavanje unijom, što će učiniti njenu ulogu u pregovorima još većom. Sledeće godine su i predsednički izbori, što Makronov zadatak čini još složenijim.

Teški pregovori

Francuska, Španija, Italija, Mađarska, Letonija, Irska i Bugarska izrazile su zabrinutost zbog uticaja na građane na sastanku ambasadora EU u sredu, rekle su diplomate za FT.

Predsednica EK Ursula von der Lajen takođe se suočila s protivljenjem najmanje sedam od 26 poverenika pre nego što je predstavila plan. Da bi reforme stupile na snagu, biće potrebna podrška kvalifikovane većine vlada EU i Evropskog parlamenta.

Cena ugljenika u EU porasla je ove godine kada su vlade ispunile svoja klimatska obećanja. Visoki diplomata EU rekao je da bi proširenje ETS-a moglo biti zaustavljeno, uprkos tome što je Brisel ponudio fond od 72 milijarde evra za ublažavanje energetske siromaštva.

Očekuju se napeti pregovori o paketu, koji će započeti narednih meseci i nastaviti do 2023. godine. Kontroverzne politike uključuju zabranu prodaje novih dizela i benzinskih automobila od 2035. godine, uvođenje poreza na kerozin u vazдушnom saobraćaju i granični porez na uvoz iz nekoliko sektora.

Takozvani Fond za socijalnu klimu naišao je na otpor i „štedljivih“ severnih zemalja poput Holandije, koje se protive većoj preraspodeli sredstava u bloku. „Ako se fond ukine, nestaće logika koja stoji iza novog ETS-a“, rekao je diplomata.

Za sada su se Danska i Nemačka izjasnile da podržavaju predložene promene. Nemačka testira nacionalno tržište ugljenika za trgovinu kvotama za zgrade i automobile. Danska, s druge strane, smatra ETS uspešnim modelom, čiji je obuhvat potrebno povećati. „Znamo da postoje mesta na kojima bi pregovori mogli da propadnu, ali novi sistem treba da stimuliše smanjenje gasova staklene bašte, a ne obrnuto“, rekao je ministar životne sredine Dan Jorgensen za Financial Times.

Izvor: capital.bg